

Az önrendelkezéshez való jog

Az önrendelkezéshez való jog keretében minden természetes személynek joga van ahhoz, hogy halála esetére rendelkezzen a holttestét érintő beavatkozásokról. Hazánkban a feltételezett beleegyezés elve érvényesül, mely szerint, **ha valaki életében nem tiltakozott írásban az ellen, hogy halála esetén szerveit eltávolítsák, akkor az illető beleegyezését kell vélelmezni.** Az Egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény rendelkezései szerint bárki megtilthatja, hogy holttestéből szervet és szövetet átültetés, egyéb gyógyító célú felhasználás, valamint kutatás vagy oktatás céljából eltávolítsanak.

Mi a teendő ha tiltakozik az ellen, hogy holttestéből szervet vagy szövetet átültetés céljából eltávolítsanak?

Tájékozódás és alapos mérlegelés után **írásban kell rögzítenie tiltakozó nyilatkozatát**, mert így igazolható az elhunyt szerv- és szövetadományozás tiltására vonatkozó személyes döntése.

Miért fontos, hogy a tiltakozók nyilatkozatai az NSZTR rendszerében szerepeljenek?

Ez a legbiztonságosabb, minisztériumi rendelet által szabályozott módja annak, **hogy az önrendelkezéshez való joga halála után is érvényesüljön.** Amennyiben a tiltakozó nyilatkozatot csak önmagánál tartja, előfordulhat, hogy tiltakozó nyilatkozata nem fellelhető, elveszik, megsemmisül stb. Amennyiben azonban a tiltakozó nyilatkozatot az NSZTR tartja nyilván, az Ön halála esetén **biztosan az egészségügyi személyzet tudomására jut tiltakozása.** Az NSZTR a hét minden napján, 0-24 órában elérhető, jól működő, biztonságos rendszer, melyben csak a kórházak arra kijelölt egészségügyi dolgozói jogosultak információ lekérdezésre. A nyilvántartásba vételről minden tiltakozót visszaigazolás tájékoztatja, ezért javasoljuk, hogy ezen értesítés kézhezvételéig a tiltakozó nyilatkozat egy példányát tartsa magánál. A nyilvántartás részeként a **nyilatkozattevők adatait az adatvédelmi jogszabályok betartásával kezelik**, s a beérkezett nyilatkozatok 3 munkanapon belül rögzítésre kerülnek.

Hogyan teheti meg tiltakozó nyilatkozatát?

Cselekvőképes személy írásban tehet nyilatkozatot. Amennyiben cselekvőképes személy írásbeli nyilatkozatot egyáltalán nem tud tenni, vagy annak megtétele aránytalanul nagy nehézséggel járna, úgy a **házi orvosánál szóban** teheti ezt meg. Ha házi orvosánál teszi meg tiltakozását, az NSZTR a további tájékoztatás érdekében mindkét féllel felveszi írásban a kapcsolatot. A **cselekvőképtelen személy** és kiskorú helyett tiltakozó nyilatkozatot **törvényes képviselője** tehet, az érintett életében.

Tiltakozás megtételéhez szükséges dokumentumok:

1. Tiltakozó nyilatkozat

A tiltakozó nyilatkozat megtétele **közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban** történik. Ennek megfelelően több lehetséges módja van:

- vagy saját kézzel, kék tintával szükséges megírni a tiltakozó nyilatkozatot, **aláírással és a nyilatkozat dátumával ellátva,**
- vagy **nyomtatott nyilatkozaton elhelyezett saját-kezü aláírás mellett két tanú aláírása** is szükséges kék tintával (a tanúknál kérjük olvashatóan feltüntetni a nevet, lakcímet és személyi igazolvány számot is),
- vagy a nyilatkozattevő aláírása vagy kézjegye az okiraton bíróilag vagy közjegyzőileg hitelesítve van,
- vagy ügyvéd az általa készített tiltakozó nyilatkozat szabályszerű ellenjegyzésével bizonyítja, hogy a kiállító a nem általa írt okiratot előtte írta alá vagy aláírását előtte saját kezű aláírásának ismerte el,
- vagy a nyilatkozattevő által minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírással, illetve minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel ellátott elektronikus okirat.

Amennyiben a tiltakozó nyilatkozat megtétele **közokiratban történik**, az alábbiaknak szükséges megfelelni:

A közokirat olyan papír alapú, vagy elektronikus okirat, **amelyet bíróság, közjegyző, vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv a jogszabályban előírt formai kötelezettségeknek megfelelően állít ki.**

2. Hozzájáruló nyilatkozat személyes adatai kezeléséhez

Ez a 18/1998. (XII. 27.) EüM rendelet 4. számú melléklet a) pontja szerinti nyilatkozat, melynek kitöltésével ahhoz járul hozzá, hogy személyes adatai szerepeljenek a számítógépes nyilvántartásban.

HOGYAN JUTTATHATJA EL HOZZÁNK NYILATKOZATÁT?

- a) személyesen leadható az NSZTR ügyfélszolgálaton,
- b) ajánlott postai küldeményként vagy
- c) házi orvosa segítségével.

Tiltakozó nyilatkozat visszavonása

A nyilatkozat visszavonása bármikor kezdeményezhető postai úton, személyesen az NSZTR-nél, illetve háziorvosán keresztül a jogszabály által előírt visszavonó adatlap kitöltésével.

Miért fontos, hogy jól megfontolja döntését a szervadományozással kapcsolatban?

Mindenki válhat életmentő szervre váró recipienssé és szervet adományozó donorrá is. Gondoljunk tehát bele, hogy életünk során mi is kerülhetünk bármelyik helyzetbe, lehetünk akár donorok, de akár életmentő szervre váró recipiensek is. Éppen ezért feltétlenül szükséges még életünkben rendelkezni saját szerveink sorsáról és **döntésünket ajánlott megosztani a hozzánk közel állókkal, családtagjainkkal is. Egy szervdonor akár 6 ember életét is megmentheti** a szerveinek adományozásával!

A személyes döntés az önrendelkezéshez való joghoz kapcsolódik, amely szerint **mindenki csak a saját szerveiről hozhat döntést**. Ez pedig azt jelenti, hogy más nem hozhat döntést helyettünk és így a döntéshozatal nem csupán egy lehetőség, hanem sokkal inkább mindannyiunk személyes felelőssége.

Mit kell tennie, ha szeretne szervdonor lenni?

Tájékozódás és **alapos mérlegelés után hozza meg döntését, amelyet javasolt megosztani családtagjaival, szeretteivel!** Egy nem várt tragikus pillanatban a hozzátartozók döntésünkre visszaemlékezve tudják azt képviselni és tiszteletben tartani. Mivel Magyarországon a feltételezett beleegyezés elve érvényesül, így Önnek lényegében semmi más nem kell tennie.

Akárhogyan is dönt szervei sorsáról, mindenképp életüket menthet!

Csak azzal, hogy megosztja a szervadományozással kapcsolatos álláspontját, már segített. Ha megosztja szeretteivel, hogy átültetés céljából szerveit, szöveteit halála esetén az arra rászorulóknak adományozná, megóvja őket egy olyan döntés terhétől, amely őket meg sem illeti és elősegíti a mihamarabbi szervadományozás lehetőségét. Donáció során ugyanis rendkívül fontos tényező az idő!

Ha pedig megteszi tiltakozó nyilatkozatát, s ezt eljuttatja a Nemzeti Szerv- és Szövetdonációs Tiltakozások Regiszterének, az intenzív osztályon dolgozók számára nyerhet értékes időt, amely szintén emberéleteket menthet.

Kérjük, hogy hozza meg döntését szerveinek adományozásáról!

Minden döntés fontos, az Ön véleménye is számít!

Az életmentő szervátültetési programok az elhunyt potenciális donorok döntésének tiszteletben tartásával működnek hazánkban is!

ORSZÁGOS VÉRELLÁTÓ SZOLGÁLAT

NEM SZERETNÉK SZERV DONOR LENNI!

Hozzuk meg személyes döntésünket saját szerveink adományozásáról!
Mindenkinek megillet az önrendelkezéshez való jog!

Tiltakozó nyilatkozatát ajánlott postai küldeményként az alábbi címre kell elküldenie és ugyanezen a címen személyesen is megteheti nyilatkozatát:

Országos Vérellátó Szolgálat

Nemzeti Szerv- és Szövetdonációs Tiltakozások Regisztere (NSZTR)

1113 Budapest, Karolina út 19-21.

További információkat és a tiltakozáshoz szükséges dokumentumokat megtalálja a honlapunkon:

Honlap: <http://ovsz.hu/oco/nsztr>

Ha kérdése lenne még a tiltakozó nyilatkozat megtételével kapcsolatban keressen minket bátran alábbi elérhetőségeinken:

E-mail: nsztr@ovsz.hu

Telefon: 061-372-4471

Fax: 061-372-4470

Nyitvatartási idő:

Hétfőtől csütörtökig: 8:00 – 16:30

Pénteken: 8:00 – 13:30

